

## СТАНОВИЩЕ

За дисертационния труд на Борис Стоянов „Дигитална комуникация и политическо влияние – нравственият смисъл на комуникационните технологии“

за присъждане на образователната и научна степен доктор професионално направление

3.5. обществени комуникации и информационни науки

Научен ръководител: проф. Николай Михайлов

Борис Стоянов, както се констатира от биографичната му справка, е възпитаник на Софийски университет „Климент Охридски“. Завършил е бакалавърска степен Връзки с обществеността и Руска филология през 2017 г. През 2018 г. става магистър по изкуство, дипломация и външна политика FYROM (Greed and Grievances) в Lancaster University. От 2022 г. е докторант в катедра Връзки с обществеността (Софийски университет „Климент Охридски“).

Дисертационният труд съдържа 174 страници, включващи: съдържание, въведение, три главиз Заключение и библиография. Библиографията му съдържа 160 източници и 2 приложения.

Тематиката на труда отразява взаимовръзката между комуникационните технологии и метаморфозите на политическите дискурси, преобладаващо позиционирани в онлайн пространството, заимстващи, както справедливо отбелязва авторът „комерсиалните маркетингови подходи, в сравнение с традиционно приети формални похвати“.

Обект на дисертационния труд са спецификите, тенденциите и начинът на провеждане на политическа/държавническа комуникационна дейност посредством интернет, и на политическия дискурс, като се рамкират и разграничават добри и порочни практики. Технологичното развитие, промените в архетипите, нормите на общуване и натюрелите на индивидите също са обект на изследване, от страна на автора.

Дисертационното изследване обхваща периода 2010-2022 г. Лайтмотив, според автора, са невиджаната до момента в историята комуникационна среда епидемия, в лицето на COVID-19 през 2020 г., която предизвиква необходимост от тотална промяна на начина на оказване на политическо влияние в световен мащаб, основно поради невъзможността от личен контакт, масови събития и засилването на нуждата от присъствие в онлайн пространството.

Подходът, използван в текста, за постигането на адекватно заключение е смесен.

Освен на пространно проучване на специализираната литература, авторът използва метода *анализ на документи*, на базата на официални държавни структури или политически партии и метода *изследване на случай* – на публични изказвания на конкретни практики и пр; Използва е *сравнителен метод* – прави сравнения между политическо поведение във формална жива обстановка и онлайн.

**Цел на** дисертационното изследване. Борис Стоянов цели да систематизира и покаже какво влияние има технологичното развитие и трансформирането на общуването от живо в опосредствано върху поведението на потребителите в интернет, относителността им към политическия живот и разбира се техните етични и морални граници (при евентуалното наличие на такива).

Задачите, които си е поставил са: 1. Разглеждане и обособяване на правила при дигитално базираната комуникация в контекста на политически дискурс; 2. Засягането и анализирането на идеята за „очакваното действие“ у аудиторията от страна на политическия субект (дали той го покрива или не, ако действа предимно онлайн); 3. Има ли „правилно“ и „грешно“ в онлайн общуването при политически дискурс; 4. Пояснения около тенденции свързани с комуникацията онлайн като цяло и в частен случай политически дискурс; 5. Доказване на нуждата от технологична и специфично-комуникационна компетенция за въздействащо разгръщане на политически послания при онлайн комуникация; 6. Поставяне на настоящите рамки и тези, които могат да се очакват в близко бъдеще по отношение на политически ориентираната комуникация онлайн. В допълнение обръща внимание и на дешифрирането на успешни подходи за политически ориентирано общуване онлайн – какви са използваните похвати, как политически субекти или организации съумяват да се адаптират към дигиталната среда и съответно от тези примери ще се изведат съждения, които да оформят красноречиво перспективата що се отнася до предстоящата в бъдеще политическа комуникация онлайн.

**Тезата** върху която настоява дисертантът е , че „българските и политически субекти до голяма степен не притежават нужните познания за реализиране на адекватна политическа комуникация онлайн“. Въпреки появилите в периода 2019-2021 г. организации, които успяват да боравят добре с предлаганите от дигиталните канали за комуникация възможности, остават и тези, които видимо изостават от новите технологии; Новият тип политически дискурс ще повдига все повече въпроси свързани с морални устои, класическо разбиране за етични норми в комуникацията, за истината и реалността, както и за същинския смисъл на политическото общуване“.

В рамките на тази теза авторът защитава идеята, че **„политическият дискурс ще започва все по-осезаемо да наподобява на бизнес практики и да използва похвати, вече утвърдени от развлекателната индустрия онлайн, че влиянието ще измени своя облик и ще се превърне в поперсонализирано, че ще бъдем таргетирани с послания, които са изработени изцяло и специално за нас, нашите усещания и спрямо нашите конкретни нравствени ценности.** Авторът доказва, че моралните ценности на съобщаващите се изменят спрямо наложени културни промени, които са вече валидни за интернет пространството. И не на последно място, авторът подчертава, че разграничаването между това кой е ефективен и добър комуникатор ще се случва чрез и с помощта на дигиталните канали за комуникация, че те и активността на техните ползватели ще се превърнат в мерилото за успех.

#### **Научните приноси се свързват с няколко момента.**

- дефинирани са понятия, релевантни за дигиталната комуникация, в пряка зависимост от технологичното развитие;
- създадени са три комуникационни модела, обрисувачи в конкретика динамиката на онлайн общуване в политическия контекст.
- на базата на анализирани примери са доказани съждения и хипотези в три направления (1) начин на влияние посредством оптимизиране на инструментариума, предоставян от интернет платформите (2) необходимост от специфични познания и компетенции за адекватно присъствие на политически субекти в дигиталното пространство и (3) липсата на рамки за протичането на политически дискурс онлайн може да доведе до опорочаване на процесите и динамиката на комуникацията.
- класифицирани са твърдения за комуникационни зависимости при провеждане на политически дискурс онлайн
- представена е категоризация на поведението на конкретни български политически субекти, спрямо авторовите комуникационни модели.
- посредством анализ на емпирични данни се докава, че българският потребител на политически релевантно дигитално съдържание е по-склонен да вярва на личности, отколкото на формации и съответно да следва идеологии
- нерегламентираното поведение на политически субекти и формации влияе пряко върху етично провеждане на общуването и създава предпоставки за опорочаване на нравствения смисъл на технологичното развитие и използването на технологиите за случване на комуникация

- Добавям един последен принос от мен, че цялостната авторова концептуализация може да се разглежда като продължение на концепцията на Нейл Постман за духовния смисъл на даването и на вземането на технологиите от хората в културния прогрес.

Дисертационният текст е написан на много добър академичен език с познаване на и позоваване на литературата у нас и в чужбина. Разкриват се усвоени умения на дисертанта за вторичен анализ, за релевантно интерпретиране на други автори и произведения по темата.

Авторефератът съответства на дисертационния труд.

Дисертантът е представил изискуемия брой представяния на международни форуми, има нужните научни публикации.

Нямам бележки и препоръки към Борис Стоянов освен да продължи работата си по темата и да разширява своя обхват.

В заключение искам да потвърдя, че пред нас е една завършена дисертационна работа с приносен характер и да декларирам, че ще гласувам с Да за придобиване на образователната и научна степен Доктор на Борис Росенов Стоянов в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки.

21.10.22022

София

Член на научно жури:

Проф. дн Добринка Станчева Пейчева